Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

12 noiembrie 2019*

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Hotărâre a Curții de constatare a unei neîndepliniri a obligațiilor – Neexecutare – Directiva 85/337/CEE – Autorizarea și construcția unui parc eolian – Proiect care poate avea efecte importante asupra mediului – Lipsa unei evaluări prealabile a impactului asupra mediului – Obligație de regularizare – Articolul 260 alineatul (2) TFUE – Cerere de impunere a unei penalități cu titlu cominatoriu și a unei sume forfetare”

În cauza C-261/18,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 260 alineatul (2) TFUE, introdusă la 13 aprilie 2018,

Comisia Europeană, reprezentată de M. Noll-Ehlers și de J. Tomkin, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Irlandei, reprezentată de M. Browne, de G. Hodge și de A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de G. Gilmore, BL, și de J. Connolly și de G. Simons, SC,

pârâtă,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnii J.-C. Bonichot (raportor) și A. Arabadjiev, doamna A. Prechal, domnii M. Safjan și S. Rodin (președinți de cameră), domnii L. Bay Larsen și T. von Danwitz, doamna C. Toader, domnul F. Biltgen, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: doamna R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 1 aprilie 2019,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 iunie 2019,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții:

– constatarea faptului că, întrucât nu a adoptat măsurile pe care le presupune executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitiv, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 260 TFUE;

– obligarea Irlandei la plata către Comisie a unei sume forfetare de 1 343,20 euro înmulțite cu numărul de zile care vor fi trecut între pronunțarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380) și fie data executării acestei hotărâri de către Irlanda, fie data hotărârii pronunțate în prezenta cauză dacă această ultimă dată este anterioară datei de executare a Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), cu o sumă forfetară minimă de 1 685 000 de euro;

– obligarea Irlandei la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu de 12 264 de euro pe zi începând de la data hotărârii pronunțate în prezenta cauză și până la data executării de către Irlanda a Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), și

– obligarea Irlandei la plata cheltuielilor de judecată.

Cadrul juridic

Directiva 85/337/CEE înainte de modificarea sa prin Directiva 97/11

2 Directiva 85/337/CEE a Consiliului din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO 1985, L 175, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 174) prevedea, la articolul 2 alineatele (1) și (2) și alineatul (3) primul paragraf:

„(1) Statele membre adoptă toate măsurile necesare, înaintea acordării autorizării, pentru a se asigura că proiectele care pot avea efecte importante asupra mediului, prin natura, mărimea sau localizarea lor, *inter alia*, constituie obiectul unei evaluări a efectelor lor.

Aceste proiecte sunt definite la articolul 4.

(2) Evaluarea efectelor asupra mediului poate fi integrată în cadrul procedurilor existente de autorizare a proiectelor în statele membre sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, în cadrul altor proceduri sau în cadrul procedurilor care urmează a fi stabilite în conformitate cu obiectivele prezentei directive.

(3) Statele membre pot excepta, în cazuri excepționale, în întregime sau parțial, un anumit proiect de dispozițiile prezentei directive.”

3 Articolul 3 din această directivă prevedea:

„Evaluarea impactului asupra mediului identifică, descrie și stabilește într-o formă adecvată, în funcție de fiecare caz în parte și în conformitate cu articolele 4 și 11, efectele directe și indirecte ale unui proiect asupra următorilor factori:

– om, faună și floră;

– sol, apă, aer, climat și peisaj;

– interacțiunea dintre factorii menționați la prima și a doua liniuță;

– bunuri materiale și patrimoniu cultural.”

4 Articolul 4 din directiva menționată era redactat astfel:

„(1) Sub rezerva articolului 2 alineatul (3), proiectele aparținând categoriilor prezentate în anexa I constituie obiectul unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.

(2) Proiectele aparținând categoriilor prezentate în anexa II constituie obiectul unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10, în cazul în care statele membre consideră necesară această evaluare din punctul de vedere al caracteristicilor acestor proiecte.

În acest scop, statele membre pot, *inter alia*, specifica anumite tipuri de proiecte care să constituie obiectul unei evaluări sau pot stabili criteriile și/sau pragurile necesare pentru a determina care dintre proiectele aparținând categoriilor prezentate în anexa II trebuie să facă obiectul unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.”

5 Potrivit articolului 5 din Directiva 85/337:

„(1) În cazul proiectelor care, în conformitate cu articolul 4, trebuie să facă obiectul unei evaluări privind impactul asupra mediului în conformitate cu articolele 5-10, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că inițiatorul proiectului furnizează, într-o formă adecvată, informațiile prevăzute la anexa III, în măsura în care:

(a) statele membre consideră că informațiile sunt relevante într-un anumit stadiu al procedurii de autorizare și pentru anumite caracteristici specifice ale unui anumit proiect sau tip de proiect și ale elementelor de mediu care pot fi afectate;

(b) statele membre consideră că inițiatorul proiectului poate fi solicitat de drept să sintetizeze aceste informații, având în vedere, *inter alia*, cunoștințele curente și metodele de evaluare.

(2) Informațiile pe care trebuie să le furnizeze inițiatorul în conformitate cu alineatul (1) includ cel puțin:

– descrierea proiectului, cu informații despre amplasamentul, concepția și mărimea proiectului;

– descrierea măsurilor preconizate pentru a evita, reduce și, dacă este posibil, remedia efectele negative importante;

– datele necesare pentru identificarea și evaluarea principalelor efecte pe care proiectul le poate avea asupra mediului;

– un rezumat cu caracter netehnic al informațiilor menționate la primele trei liniuțe.

(3) În cazul în care consideră necesar, statele membre se asigură că autoritățile care dețin informații relevante pun aceste informații la dispoziția inițiatorului proiectului.”

6 Articolul 6 din Directiva 85/337 era redactat astfel:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că autoritățile care ar putea fi interesate de proiect prin natura responsabilităților lor specifice în materie de mediu au ocazia de a-și exprima opinia, la cerere, în legătură cu cererea de autorizare. Statele membre desemnează autoritățile care vor fi consultate în acest scop, în termeni generali sau în fiecare caz, în momentul depunerii cererilor de autorizare. Informațiile culese în conformitate cu articolul 5 se transmit autorităților menționate mai sus. Procedura detaliată de consultare se stabilește de către statele membre.

(2) Statele membre se asigură că:

– orice cerere de autorizare, precum și informațiile adunate în conformitate cu articolul 5 sunt puse la dispoziția publicului;

– publicul vizat are ocazia de a-și exprima părerea înainte ca proiectul să fie inițiat.

[…]”

7 Articolul 7 din această directivă prevedea:

„În cazul în care un stat membru constată că un proiect ar putea avea efecte semnificative asupra mediului în alte state membre sau în care un stat membru care ar putea fi afectat într-o manieră semnificativă solicită acest lucru, statul membru pe al cărui teritoriu urmează să se desfășoare proiectul transmite informațiile culese în conformitate cu articolul 5 celuilalt stat membru și, în același timp, le pune la dispoziția propriilor resortisanți. Aceste informații servesc ca bază pentru orice consultare necesară în cadrul relațiilor bilaterale dintre două state membre, pe o bază de reciprocitate și echivalență.”

8 Potrivit articolului 8 din directiva menționată:

„Informațiile culese în conformitate cu articolele 5, 6 și 7 trebuie să fie luate în considerare în cadrul procedurii de autorizare.”

9 Articolul 9 din aceeași directivă avea următorul cuprins:

„În momentul luării unei decizii, autoritatea sau autoritățile competente informează publicul vizat în legătură cu:

– conținutul deciziei și orice condiție aferentă;

– motivele și considerentele pe care se bazează decizia sa, în cazurile în care legislația statului respectiv prevede acest lucru.

Procedura detaliată de informare se stabilește de către statele membre.

În cazul în care alt stat membru a fost informat în conformitate cu articolul 7, acesta trebuie de asemenea informat asupra deciziei în cauză.”

10 Articolul 10 din Directiva 85/337 prevedea:

„Dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere obligației ce revine autorităților competente de a respecta limitele impuse de acte cu putere de lege și norme administrative de drept intern și de practicile legale acceptate cu privire la secretul industrial și comercial și la protecția interesului public.

În cazul aplicării articolului 7, transmiterea de informații unui alt stat membru și primirea de informații de către alt stat membru constituie obiectul restricțiilor în vigoare în statul membru în care este propus proiectul.”

11 Anexa II la Directiva 85/337 enumera proiectele menționate la articolul 4 alineatul (2) din această directivă, și anume cele pentru care era necesară o evaluare a impactului asupra mediului numai în cazul în care statele membre considerau că aceasta se impunea prin natura caracteristicilor proiectelor. Astfel, la punctul 2 litera (a) din această anexă se menționează proiectele de extracție a turbei și la același punct litera (c) se menționează proiectele de extragere de minerale, altele decât cele metalifere și energetice, cum ar fi marmura, nisipul, pietrișul, marna, sarea, fosfații și potasa.

Directiva 85/337 în urma modificării sale prin Directiva 97/11

12 Directiva 85/337/CEE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/11/CE a Consiliului din 3 martie 1997 (JO 1997, L 73, p. 5, Ediție specială, 15/vol. 3, p. 254), prevede la articolul 2 alineatele (1) și (2) și la alineatul (3) primul paragraf:

„(1) Statele membre adoptă toate măsurile necesare pentru a asigura că, înaintea acordării autorizației, proiectele care ar putea avea efecte importante asupra mediului, în temeiul, *inter alia*, al naturii, al dimensiunii și al localizării lor, sunt supuse unei cereri de autorizare și unei evaluări a efectele lor. Aceste proiecte sunt definite la articolul 4.

(2) Evaluarea efectelor asupra mediului poate fi integrată în cadrul procedurilor existente de autorizare a proiectelor în statele membre sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, în cadrul altor proceduri sau în cadrul procedurilor care urmează a fi stabilite în conformitate cu obiectivele prezentei directive.

[…]

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 7, în cazuri excepționale, statele membre pot excepta un anumit proiect, în totalitate sau în parte, de la dispozițiile prevăzute de prezenta directivă.”

13 Articolul 3 din această directivă prevede:

„Evaluarea impactului asupra mediului identifică, descrie și evaluează într-o manieră corespunzătoare, în funcție de fiecare caz și în conformitate cu articolele 4-11, efectele directe și indirecte ale unui proiect asupra următorilor factori:

– oameni, faună și floră;

– sol, apă, aer, climă și peisaj;

– bunuri materiale și patrimoniu cultural;

– interacțiunea dintre factorii menționați la prima, a doua și a treia liniuță.”

14 Articolul 4 din directiva menționată prevede:

„(1) Sub rezerva articolului 2 alineatul (3), proiectele enumerate la anexa I se supun unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.

(2) Sub rezerva articolului 2 alineatul (3), pentru proiectele enumerate la anexa II, statele membre stabilesc

(a) pe baza unei analize de caz

sau

(b) pe baza pragurilor sau a criteriilor fixate de statul membru

în cazul în care proiectul trebuie supus unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.

Statele membre pot decide aplicarea ambelor proceduri prevăzute la literele (a) și (b).

(3) Atunci când se efectuează o analiză de caz sau se fixează praguri sau criterii în sensul alineatului (2), se ține seama de criteriile de selecție relevante stabilite la anexa III.

(4) Statele membre garantează că deciziile luate de autoritățile competente în conformitate cu alineatul (2) sunt puse la dispoziția publicului."

15 La punctul 3 litera (i) din anexa II la aceeași directivă sunt menționate instalațiile destinate transformării energiei eoliene în energie electrică (parcuri eoliene).

16 Potrivit punctului 13 din aceeași anexă, orice modificare sau extensie a proiectelor menționate la anexa I sau la anexa II, deja autorizate, executate sau în curs de executare, care pot avea efecte negative semnificative asupra mediului, trebuie considerată proiect care intră sub incidența articolului 4 alineatul (2) din Directiva 85/337.

17 În anexa III la Directiva 85/337, referitoare la criteriile de selecție prevăzute la articolul 4 alineatul (3) din această directivă, se precizează că caracteristicile proiectelor trebuie luate în considerare în special în funcție de poluare și alte efecte nocive, precum și de riscul producerii de accidente, legate în special de tehnologiile utilizate. În aceeași anexă se indică faptul că sensibilitatea mediului în zonele geografice care pot fi afectate de proiect trebuie luată în considerare în special în funcție de capacitatea de încărcare a mediului natural, acordând o atenție specială anumitor zone, printre care zonele montane și forestiere.

Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380)

18 În Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Curtea a decis că, prin faptul că nu a luat toate măsurile necesare pentru a asigura că:

– înainte de executarea integrală sau parțială a acestora, proiectele care intră în domeniul de aplicare al Directivei 85/337, în versiunea anterioară sau ulterioară modificărilor introduse prin Directiva 97/11 (denumită în continuare „Directiva 85/337"), fac obiectul unei examinări pentru a stabili dacă trebuie efectuată o evaluare a impactului asupra mediului și, în cazul în care pot avea efecte importante asupra mediului, în temeiul naturii, al dimensiunii sau al localizării lor, să fie supuse unei evaluări a efectelor lor, în conformitate cu articolele 5-10 din această directivă, și

– acordarea autorizațiilor privind construirea unui parc eolian și activitățile conexe la Derrybrien, în comitatul Galway (Irlanda), precum și realizarea lucrărilor sunt precedate de o evaluare a efectelor asupra mediului, în conformitate cu articolele 5-10 din directiva menționată,

Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 2, 4 și 5-10 din Directiva 85/337.

19 În ceea ce privește al doilea motiv, referitor la lipsa evaluării efectelor parcului eolian și ale activităților conexe de la Derrybrien (denumit în continuare „parcul eolian”) asupra mediului, Curtea a concluzionat în sensul existenței unei neîndepliniri a obligațiilor în temeiul motivelor care figurează la punctele 94-111 din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

20 În special, în ceea ce privește primele două faze de construcție a proiectului de parc eolian, Curtea a indicat, la punctul 98 din această hotărâre, că Irlanda trebuia să supună proiectele referitoare la această construcție unui studiu privind efectele dacă aceste proiecte puteau avea efecte importante asupra mediului, mai ales, prin natura, prin dimensiunea sau prin localizarea lor.

21 În această privință, ea a statuat, la punctul 103 din aceeași hotărâre, că localizarea și dimensiunea proiectelor de lucrări de extracție de turbă și de minerale, precum și de construcție de drumuri și existența unui râu în apropierea amplasamentului reprezentau caracteristici concrete care demonstrează că proiectele respective, indisolubil legate de instalarea a 46 de turbine eoliene, trebuiau considerate ca putând avea efecte importante asupra mediului și, prin urmare, trebuiau supuse unei evaluări a efectelor lor asupra mediului.

22 În plus, în ceea ce privește cererea de autorizare referitoare la a treia fază de construcție a parcului eolian și modificarea primelor două faze de construcție autorizate inițial, Curtea a constatat, la punctul 110 din hotărârea menționată, că instalarea a 25 de turbine noi, construirea de noi căi de acces, precum și modificarea tipului de turbine eoliene autorizat inițial și care urmărește creșterea producției de electricitate, în calitate de proiecte care pot avea efecte importante asupra mediului, trebuiau să fie supuse, în acest temei și înainte de a fi autorizate, unei proceduri de cerere de autorizare și unei evaluări a efectelor lor asupra mediului în conformitate cu condițiile impuse la articolele 5-10 din Directiva 85/337.

Procedura precontencioasă și procedura în fața Curții

23 În urma pronunțării Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Comisia a solicitat Irlandei, prin scrisoarea din 15 iulie 2008, să îi furnizeze, în termen de două luni de la data acestei hotărâri, informații privind măsurile adoptate pentru executarea acesteia. Printr-o scrisoare din 3 septembrie 2008, Irlanda a confirmat printre altele că acceptă pe deplin această hotărâre și că o evaluare actualizată a impactului asupra mediului, conformă Directivei 85/337, era prevăzută înainte de sfârșitul anului 2008.

24 Prin scrisorile din 10 martie și din 17 aprilie 2009, Irlanda, în urma unei reuniuni cu Comisia, a informat-o pe aceasta că pregătea un proiect legislativ de introducere a unei proceduri de regularizare care să permită, în cazuri excepționale, regularizarea autorizațiilor acordate cu încălcarea Directivei 85/337 prin eliberarea unei „autorizații de substituire” și că, în aplicarea acestei proceduri, operatorul parcului eolian ar solicita o astfel de autorizație.

25 La 26 iunie 2009, Comisia a adresat o scrisoare de punere în întârziere acestui stat membru, în care constata, pe de o parte, că nu a primit decât un anteproiect al legislației care trebuia să fie adoptată de Irlanda în vederea asigurării executării Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), și, pe de altă parte, că încă aștepta informații privind evaluarea avută în vedere a efectelor parcului eolian asupra mediului. La 9 septembrie 2009, Irlanda a răspuns la această scrisoare de punere în întârziere, confirmând, pe de o parte, că modificarea legislativă care va introduce procedura de substituire va fi adoptată în termen scurt și, pe de altă parte, că operatorul parcului eolian marcase acordul său de principiu pentru a introduce o cerere de autorizație de substituire.

26 La 22 martie 2010, Comisia a adresat o nouă scrisoare de punere în întârziere Irlandei, solicitând acestui stat membru să îi comunice observațiile în termen de două luni de la primirea acestei scrisori. Statul membru menționat a răspuns prin scrisorile din 18 mai 2010, din 22 iulie 2010 și din

13 septembrie 2010. În ultima scrisoare, autoritățile irlandeze au informat Comisia în legătură cu adoptarea, în luna iulie 2010, a Planning and Development (Amendment) Act 2010 [Legea (de modificare) din 2010 privind amenajarea și dezvoltarea teritoriului] (denumită în continuare „PDAA”). Partea XA a PDAA, în special articolele 177 B și 177 C, prevede o procedură de regularizare a autorizațiilor acordate cu încălcarea obligației de evaluare a impactului asupra mediului.

27 În urma unei noi corespondențe între autoritățile irlandeze și Comisie și a notificării de către Irlanda a unor măsuri legislative suplimentare adoptate între anii 2010 și 2012, Comisia, prin scrisoarea din 19 septembrie 2012, a solicitat acestui stat printre altele să o informeze dacă inițiatorul proiectului parcului eolian va fi supus acestei proceduri de regularizare.

28 Prin scrisoarea datată 13 octombrie 2012, Irlanda a indicat că operatorul parcului eolian, deținut în proporție de 100 % de o întreprindere cu capital mixt, refuză să aplice procedura de regularizare prevăzută în partea XA a PDAA și că nici dreptul național, nici dreptul Uniunii nu permit să se solicite aplicarea sa. În special, dreptul Uniunii nu ar impune o repunere în discuție a autorizațiilor eliberate pentru construcția parcului eolian, devenite definitive, iar principiile securității juridice și neretroactivității legii, precum și jurisprudența Curții în materie de autonomie procedurală a statelor membre s-ar opune retragerii acestor autorizații.

29 Prin scrisoarea din 16 decembrie 2013, autoritățile irlandeze au semnalat Comisiei că operatorul parcului eolian a indicat că este dispus să realizeze o evaluare „neoficială” a efectelor acestui parc asupra mediului, care ar fi însă conformă cu cerințele Directivei 85/337.

30 În cursul anului 2014, Irlanda a transmis Comisiei un „document conceptual” care menționa o „foaie de parcurs” pentru procedura de evaluare „neoficială” a efectelor parcului eolian asupra mediului. Acest stat membru s-a angajat de asemenea, cu ocazia unei reuniuni cu Comisia care a avut loc la 13 mai 2014, să comunice acesteia proiectul unui „protocol de înțelegere” care va fi încheiat între operatorul parcului eolian și ministrul irlandez care răspunde de mediu, care prevede un acord privind realizarea unei analize de mediu neoficiale. Un astfel de proiect a fost comunicat Comisiei la 11 martie 2015, autoritățile irlandeze comunicând o nouă versiune a acestuia la 7 martie 2016.

31 Comisia a indicat în mai multe rânduri că aceste documente nu permiteau Irlandei să își îndeplinească obligațiile. Printr-un e-mail din 15 decembrie 2016, în urma unei reuniuni din 29 noiembrie 2016, serviciile Comisiei au comunicat autorităților irlandeze că textul final al protocolului de înțelegere semnat trebuia să fie primit de Comisie până la sfârșitul anului 2016 și că, în caz contrar, aceasta din urmă ar fi putut sesiza din nou Curtea la începutul anului 2017.

32 La 22 decembrie 2016, Irlanda a trimis Comisiei o nouă versiune a „documentului conceptual”, precum și un „document de cadraj”, datat 2 decembrie 2015. În scrisoarea de însoțire, autoritățile irlandeze indicau că semnarea acestor două documente era prevăzută pentru sfârșitul lunii ianuarie 2017.

33 În urma unei corespondențe cu autoritățile irlandeze, Comisia, prin scrisoarea din 26 ianuarie 2018, a indicat Irlandei că, în pofida semnării „documentului conceptual”, estima că neîndeplinirea obligației care îi revenea de a executa pe deplin Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380) persista. După nouă ani de la pronunțarea acestei hotărâri, nu a fost realizat niciun progres substanțial în ceea ce privește evaluarea efectelor parcului eolian asupra mediului.

34 Prin scrisoarea din 1 februarie 2018, Irlanda a recunoscut că discuțiile pentru rezolvarea problemei durau deja de mai mulți ani. În aceeași scrisoare, acest stat membru susținea însă că a așteptat, înainte de a continua acțiunile necesare pentru această executare, observațiile Comisiei în legătură cu documentele pe care i le-a comunicat prin scrisoarea din 22 decembrie 2016.

35 Considerând că încă nu s-a realizat punerea în conformitate cu a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Comisia a introdus prezenta acțiune.

36 Ulterior închiderii fazei scrise a procedurii în prezenta cauză, Comisia a informat Curtea, prin scrisoare depusă la grefă la 1 aprilie 2019, în legătură cu o scrisoare a autorităților irlandeze pe care a primit-o la 29 martie 2019 (denumită în continuare „scrisoarea din 29 martie 2019”), din care rezultă că operatorul parcului eolian a acceptat să coopereze pentru a pune în aplicare „procedura de substituire” prevăzută de PDAA „în cel mai scurt termen, pentru a garanta realizarea unei evaluări *ex post* a impactului asupra mediului”. La 1 aprilie 2019, și autoritățile irlandeze au transmis această scrisoare grefei Curții.

Cu privire la neîndeplinirea obligațiilor

Argumentele părților

37 Comisia amintește că, în Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Curtea a statuat printre altele că Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul Directivei 85/337 prin faptul că nu a luat toate măsurile necesare pentru a asigura ca acordarea autorizațiilor privind construirea parcului eolian și activitățile conexe la Derrybrien, în comitatul Galway, precum și realizarea lucrărilor să fie precedate de o evaluare a efectelor proiectului asupra mediului. Potrivit Comisiei, Irlanda nu ar contesta că, pentru a remedia această neîndeplinire a obligațiilor, trebuie să adopte măsuri concrete.

38 Comisia estimează că nu revenea Curții sarcina de a determina, în această hotărâre, măsurile specifice care să permită remedierea neîndeplinirii constatate. În schimb, ar decurge din jurisprudența Curții (Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, punctele 64 și 65, precum și Hotărârea din 28 februarie 2012, Inter-Environnement Wallonie și Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, punctele 42, 43 și 46) că Irlanda este obligată să înlăture consecințele ilicite care rezultă din omisiunea evaluării efectelor parcului eolian asupra mediului și să ia toate măsurile necesare pentru a remedia această omisiune. În orice caz, simple măsuri preparatorii, precum cele adoptate în speță, nu ar fi suficiente.

39 În susținerea argumentației sale, Comisia invocă de asemenea Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții (C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 35), precum și Hotărârea din 28 februarie 2018, Comune di Castelbellino (C-117/17, EU:C:2018:129, punctul 30), care ar confirma că revine autorităților naționale competente sarcina de a lua, în cadrul competențelor lor, toate măsurile necesare pentru a remedia omisiunea de a evalua impactul asupra mediului, cu titlu de exemplu retrăgând sau suspendând o autorizație deja acordată, pentru efectuarea unei astfel de evaluări. Dreptul Uniunii nu s-ar opune ca o evaluare a impactului asupra mediului să fie efectuată cu titlu de regularizare, sub rezerva respectării anumitor condiții.

40 În cursul procedurii precontencioase, Irlanda ar fi făcut două propuneri diferite, evocate la punctele 24 și 29 din prezenta hotărâre, pentru a remedia omisiunea de a evalua efectele parcului eolian, fără a da însă curs în mod concret vreuneia dintre ele.

41 Pe de o parte, acest stat membru ar fi menționat posibilitatea de a efectua o evaluare neoficială. Totuși, nu a fost adoptată nicio măsură concretă pentru punerea sa în aplicare.

42 Pe de altă parte, Comisia arată că Irlanda și-a modificat legislația pentru a institui o procedură care să permită regularizarea autorizațiilor acordate cu încălcarea obligației de evaluare a impactului asupra mediului care decurge din dreptul Uniunii. Or, acest stat membru ar susține de atunci că această

procedură, care figurează în partea XA din PDAA, nu ar putea fi aplicată decât pentru viitor și că, în pofida faptului că operatorul parcului eolian ar fi o filială deținută în proporție de 100 % de o întreprindere cu capital mixt, el nu este obligat să o aplice.

43 Comisia consideră, cu toate acestea, că Irlanda este obligată să retragă sau să suspende autorizațiile în cauză și să procedeze la o evaluare corectivă *ex post*, chiar dacă aceste măsuri afectează drepturile dobândite de operatorul parcului eolian. Posibilitatea unui stat membru de a invoca, în această privință, principiul autonomiei procedurale ar fi, în conformitate cu Hotărârea din 17 noiembrie 2016, Stadt Wiener Neustadt (C-348/15, EU:C:2016:882, punctul 40), limitată de principiile efectivității și echivalenței.

44 În plus, ar decurge din Hotărârea din 14 iunie 2007, Medipac-Kazantzidis (C-6/05, EU:C:2007:337, punctul 43) că operatorul parcului eolian ar fi supus obligațiilor care decurg din directivele Uniunii, din moment ce este o filială deținută în proporție de 100 % de o entitate controlată de autoritățile publice.

45 Pe de altă parte, Comisia arată întârzierea în executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), nu poate fi justificată. Conform jurisprudenței Curții (Hotărârea din 9 decembrie 2008, Comisia/Franța, C-121/07, EU:C:2008:695, punctul 21), deși articolul 260 TFUE nu precizează termenul în care trebuie să fie executată o hotărâre, această executare ar trebui începută imediat și ar trebui finalizată în termene cât mai scurte posibil. În speță, nici complexitatea problematicii în cauză, nici pretinsa ruptură în comunicarea dintre Irlanda și Comisie la sfârșitul anului 2016 nu ar putea justifica inacțiunea prelungită a acestui stat membru. Comisia amintește, în plus, că a indicat că luna decembrie 2016 constituia data limită definitivă pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

46 În replica sa, Comisia arată că Irlanda încă nu a procedat, în cadrul regularizării, la o evaluare a efectelor parcului eolian asupra mediului. Astfel, acest stat membru nu ar fi luat măsurile minime necesare pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

47 Irlanda solicită respingerea acțiunii Comisiei.

48 Acest stat membru susține că reiese din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), și din actele de procedură aferente cauzei în care s-a pronunțat această hotărâre că cele două liniuțe ale punctului 1 din dispozitivul hotărârii menționate nu priveau, în realitate, decât o singură neîndeplinire a obligațiilor, și anume netranspunerea integrală a Directivei 85/337. În consecință, în afară de transpunerea acestei directive, adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește parcul eolian nu ar fi fost necesară.

49 Pe de altă parte, în cererea introductivă, Comisia ar fi omis să identifice măsurile specifice pe care Irlanda este obligată să le ia pentru executarea hotărârii menționate în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său.

50 În plus, această hotărâre nu a anulat sau invalidat autorizațiile acordate între anii 1998 și 2003 pentru construcția parcului eolian. O acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 226 CE, devenit articolul 258 TFUE, nu poate afecta drepturile dobândite de terți, în special atunci când acești terți nu sunt audiați în acest cadru.

51 În ceea ce privește modalitățile care permit anularea unei decizii administrative naționale, acestea ar face parte din autonomia procedurală a statelor membre. Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380, punctul 59), ar confirma că obligația de a remedia omisiunea unei evaluări a impactului asupra mediului este limitată de cadrul procedural aplicabil în fiecare stat membru. Or, în Irlanda, o autorizație de construcție nu poate fi anulată decât de High Court (Înalta Curte, Irlanda), sesizată cu o acțiune directă în acest scop.

52 În această privință, ar reieși din Hotărârea din 17 noiembrie 2016, Stadt Wiener Neustadt (C-348/15, EU:C:2016:882), că, sub rezerva respectării anumitor condiții, statele membre pot fixa termene care se aplică acțiunilor îndreptate împotriva deciziilor adoptate în materie de urbanism. În conformitate cu dreptul procedural irlandez în vigoare anterior adoptării, ar fi fost prevăzut un termen de două luni pentru introducerea cererilor de anulare a unui permis de urbanism. PDAA ar fi fixat acest termen la opt săptămâni. În consecință, autorizațiile acordate pentru construcția parcului eolian ar fi devenit definitive.

53 Irlanda susține că, din acest motiv, situația din prezenta cauză se distinge de cele în care s-au pronunțat Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții (C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589), precum și Hotărârea din 28 februarie 2018, Comune di Castelbellino (C-117/17, EU:C:2018:129), la care face referire Comisia. Ar reieși din expunerea situațiilor de fapt din aceste hotărâri că autorizațiile în cauză au fost anulate efectiv de o instanță națională. În cadrul procedurii subsecvente acestor anulări, având ca obiect acordarea de noi autorizații pentru proiectele vizate, au apărut însă întrebări referitoare la obligația de a realiza o evaluare a impactului asupra mediului.

54 Prezenta cauză s-ar distinge și de cea aflată la originea Hotărârii din 7 ianuarie 2004, Wells (C-201/02, EU:C:2004:12), pronunțată într-o trimitere preliminară în cadrul unui litigiu privind o autorizație națională care fusese contestată în termenele acordate. Curtea ar afirma cu această ocazie că revine instanței naționale obligația de a verifica dacă dreptul național permite retragerea sau suspendarea unei autorizații deja acordate. În plus, în Hotărârea din 12 februarie 2008, Kempter (C-2/06, EU:C:2008:78), Curtea ar fi confirmat că, în prezența unei decizii administrative definitive, dreptul Uniunii nu impune ca o autoritate națională să fie, din principiu, obligată să revină asupra acestei decizii.

55 Pe de altă parte, în prezența unor permise de urbanism care nu mai sunt susceptibile să facă obiectul unui control jurisdicțional, principiile protecției încrederii legitime și securității juridice, precum și dreptul de proprietate al titularilor unor astfel de permise ar trebui să fie respectate.

56 Or, în prezenta cauză, retragerea autorizațiilor acordate, care au devenit definitive, ar fi contrară principiului securității juridice. Irlanda nu ar fi obligată, prin urmare, să le anuleze sau să le retragă. *A fortiori*, ea nu ar fi obligată să realizeze, *ex post*, o evaluare a impactului asupra mediului în temeiul dispozițiilor relevante ale PDAA.

57 În subsidiar, Irlanda susține că s-a conformat între timp obligațiilor care decurg din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), întrucât a luat măsuri pentru efectuarea la Derrybrien a unei evaluări neoficiale, realizată în afara cadrului juridic existent. Istoricul colaborării dintre Irlanda și Comisie, astfel cum este detaliat în cererea introductivă, ar sta mărturie pentru buna-credință a guvernului irlandez în această privință.

58 În susținerea acestui argument, Irlanda susține printre altele că guvernul irlandez a întocmit un „document conceptual” în acord cu inițiatorul proiectului parcului eolian. În conformitate cu acest document, inițiatorul proiectului ar trebui să pregătească, cu respectarea unui document de cadraj, un raport de mediu, care ar trebui să includă eventuale măsuri de atenuare. Acest document ar prevedea de asemenea că raportul menționat va face obiectul unei forme de consultare publică.

59 Inițierea acestui proces ar constitui o executare suficientă a Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), din moment ce, contrar transpunerii complete a Directivei 85/337, care s-ar afla în întregime sub controlul autorităților irlandeze, punerea în aplicare a evaluării efectelor unui proiect asupra mediului necesită efectiv participarea unor terți.

60 Cu titlu încă mai subsidiar, Irlanda susține că se va fi conformat obligațiilor care îi revin cel târziu la data la care ar fi fixată o eventuală ședință în fața Curții în prezenta cauză.

61 Pe de altă parte, durata procedurii necesare pentru punerea în aplicare a evaluării efectelor parcului eolian asupra mediului ar fi legată de lipsa de reacție a Comisiei ca urmare a transmiterii, la 22 decembrie 2016, a unei noi versiuni a „documentului conceptual” destinat pregătirii realizării evaluării efectelor parcului eolian asupra mediului. Autoritățile irlandeze ar fi așteptat aprobarea formală a acestui document. În orice caz, un stat membru nu poate fi penalizat pentru că și-a alocat timpul necesar identificării, în vederea executării unei hotărâri a Curții, a măsurilor adecvate sau pentru că nu a reușit să le identifice.

62 În ședință, Irlanda a confirmat că nu mai intenționa să efectueze o evaluare neoficială a efectelor parcului eolian asupra mediului. Astfel cum reiese din scrisoarea din 29 martie 2019, ea susține în prezent că operatorul parcului eolian a fost de acord să coopereze pentru a iniția, în aplicarea părții XA a PDAA, o procedură de regularizare. În cadrul acesteia, o evaluare a impactului asupra mediului conformă cu Directiva 85/337 va fi efectuată de îndată ce va fi posibil.

63 Ca răspuns la întrebările adresate de Curte în ședință, Irlanda a precizat că încă lipsea un acord formal al operatorului parcului eolian. În plus, nu s-ar fi decis dacă acesta solicita el însuși o autorizație de substituire în aplicarea articolului 177 C din PDAA, sau dacă, în temeiul articolului 177 B din PDAA, autoritățile competente vor iniția ele însele, din oficiu, procedura de regularizare.

Aprecierea Curții

Observații introductive

64 În cadrul prezentei acțiuni, introduse în temeiul articolului 260 alineatul (2) TFUE, Comisia susține că Irlanda nu s-a conformat Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), numai în ceea ce privește al doilea motiv, care figurează la a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul acestei hotărâri. Curtea a statuat, în această privință, că, prin faptul că nu a luat toate măsurile necesare pentru a asigura ca acordarea autorizațiilor privind construirea acestui parc eolian și activitățile conexe, precum și realizarea lucrărilor să fie precedate de o evaluare a efectelor proiectului asupra mediului, conform articolelor 5-10 din Directiva 85/337, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 2, 4 și 5-10 din această directivă.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii

65 În măsura în care Irlanda susține în esență că Comisia a omis să definească obiectul acțiunii sale și să identifice măsurile care sunt necesare pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său, este necesar să se considere că ea critică în realitate admisibilitatea prezentei acțiuni.

66 În această privință, Comisia susține în cererea introductivă că, pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său, Irlanda ar trebui să elimine consecințele ilicite care rezultă din încălcarea obligației de a efectua o evaluare prealabilă a efectelor parcului eolian asupra mediului și să inițieze, în acest scop, o procedură de regularizare a proiectului în cauză. Aceasta ar trebui să cuprindă o evaluare a efectelor acestui proiect asupra mediului conformă cu cerințele Directivei 85/337.

67 Prin urmare, Irlanda reproșează în mod eronat Comisiei că nu a definit măsurile pe care le presupune executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), și, din acest motiv, că a precizat insuficient obiectul acțiunii.

68 În consecință, trebuie să se concluzioneze că susținerile Irlandei nu sunt de natură să afecteze admisibilitatea prezentei acțiuni.

Cu privire la fond

69 Irlanda contestă temeinicia prezentei acțiuni, susținând că, în afara transpunerii Directivei 85/337, adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește parcul eolian nu este necesară și că în special retragerea autorizațiilor acordate operatorului acestui parc, devenite definitive, nu este posibilă potrivit dreptului intern.

70 Comisia estimează, în schimb, că Irlanda este obligată, după cum s-a amintit la punctul 66 din prezenta hotărâre, să elimine consecințele ilicite care rezultă din neîndeplinirea obligațiilor constatată și să efectueze, în cadrul unei proceduri de regularizare, o evaluare a efectelor parcului eolian asupra mediului conformă cu cerințele acestei directive.

71 În aceste condiții, este necesar să se examineze obligațiile care revin unui stat membru atunci când un proiect a fost autorizat cu încălcarea obligației de evaluare prealabilă a efectelor sale asupra mediului, prevăzută de Directiva 85/337, în special în cazul în care autorizația nu a fost contestată în termenul prevăzut de legea națională și, prin urmare, a devenit definitivă în ordinea juridică națională.

72 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 85/337, proiectele care pot avea efecte importante asupra mediului, în sensul articolului 4 din aceasta coroborat cu anexele I sau II la aceeași directivă, trebuie să fie supuse, înainte de acordarea autorizației, unei evaluări în ceea ce privește astfel de efecte (Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, punctul 42).

73 Caracterul prealabil al unei asemenea evaluări se justifică prin necesitatea ca, în cadrul procesului decizional, autoritatea competentă să ia în considerare efectele asupra mediului cât mai devreme posibil în toate procesele de planificare tehnică și de luare a deciziilor pentru a preveni apariția poluării sau a fenomenelor nocive de la bun început, mai degrabă decât să se încerce ulterior a se neutraliza efectele acestora (Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda, C-215/06, EU:C:2008:380, punctul 58, precum și Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 33).

74 În schimb, Directiva 85/337 nu prevede dispoziții privind consecințele care trebuie deduse dintr-o încălcare a acestei obligații de evaluare prealabilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 34).

75 În temeiul principiului cooperării loiale, prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, statele membre sunt însă ținute să elimine consecințele ilicite ale acestei încălcări a dreptului Uniunii. Această obligație se adresează fiecărui organ al statului membru vizat și în special autorităților naționale, care sunt obligate să adopte, în cadrul competențelor lor, toate măsurile necesare în scopul de a remedia omisiunea unei evaluări a efectelor asupra mediului, de exemplu prin retragerea sau prin suspendarea unei autorizații deja acordate, în scopul efectuării unei astfel de evaluări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, punctul 64, precum și Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 35).

76 În ceea ce privește posibilitatea de regularizare *a posteriori* a unei astfel de omisiuni, Directiva 85/337 nu se opune ca unele norme naționale să permită, în anumite cazuri, regularizarea operațiunilor sau a actelor ilegale în raport cu dreptul Uniunii, cu condiția ca o astfel de posibilitate să nu ofere persoanelor interesate ocazia să eludeze sau să nu aplice normele dreptului Uniunii și ca ea să rămână excepțională (Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctele 37 și 38).

77 O evaluare efectuată în cadrul unei asemenea proceduri de regularizare, după implementarea și punerea în funcțiune a unei instalații nu se poate limita la efectele viitoare ale acesteia asupra mediului, ci trebuie să țină seama și de impactul asupra mediului intervenit de la realizarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 41).

78 În schimb, Directiva 85/337 se opune unei reglementări naționale care permite autorităților naționale, chiar în afară de orice circumstanțe excepționale dovedite, să elibereze un permis de regularizare care are aceleași efecte precum cele ale unei autorizații prealabile acordate după o evaluare a impactului asupra mediului efectuată conform articolului 2 alineatul (1), precum și articolului 4 alineatele (1) și (2) din această directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda, C-215/06, EU:C:2008:380, punctul 61, Hotărârea din 17 noiembrie 2016, Stadt Wiener Neustadt, C-348/15, EU:C:2016:882, punctul 37, precum și Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 39).

79 Directiva menționată se opune și unei măsuri legislative care ar permite, chiar fără a impune o evaluare ulterioară și în afară de orice circumstanțe excepționale particulare, ca un proiect care ar fi trebuit să facă obiectul unei evaluări a efectelor asupra mediului, în sensul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 85/337, să se considere că a făcut obiectul unei asemenea evaluări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 2016, Stadt Wiener Neustadt, C-348/15, EU:C:2016:882, punctul 38).

80 De asemenea, Directiva 85/337 se opune ca proiectele a căror autorizare nu mai este supusă unei acțiuni directe, ca urmare a expirării termenului de introducere a acțiunii prevăzut de legislația națională, să fie pur și simplu considerate autorizate în mod legal în raport cu obligația de evaluare a efectelor asupra mediului (Hotărârea din 17 noiembrie 2016, Stadt Wiener Neustadt, C-348/15, EU:C:2016:882, punctul 43).

81 În prezenta cauză, este cert că, în cadrul unei reforme legislative intervenite în luna iulie 2010, Irlanda a introdus în legislația sa o procedură de regularizare a proiectelor care au fost autorizate cu încălcarea obligației de evaluare a impactului asupra mediului. Reiese din dosarul de care dispune Curtea că modalitățile acestei proceduri sunt prevăzute în partea XA a PDAA, ale cărui dispoziții au fost adoptate pentru a se conforma cerințelor care decurg din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

82 Astfel, pe de o parte, în temeiul articolului 177 B alineatul (1) și alineatul (2) litera (b) din partea XA a PDAA, în cazul în care printr-o „decizie definitivă a Curții de Justiție a Uniunii Europene” s-a reținut că autorizația referitoare la un proiect pentru care era necesară o evaluare a efectelor asupra mediului a fost acordată în mod ilegal, autoritatea competentă notifică operatorului proiectului un aviz scris prin care acestuia din urmă i se solicită să formuleze o cerere în vederea obținerii unei autorizații de substituire. Articolul 177 B din partea XA a PDAA precizează, la alineatul (2) litera (c), că acest aviz impune operatorului proiectului să depună împreună cu cererea o declarație corectoare privind efectele asupra mediului („*remedial environmental impact statement*”).

83 Pe de altă parte, articolul 177 C din partea XA a PDAA permite, în aceleași circumstanțe, operatorului unui proiect autorizat cu încălcarea obligației de evaluare prealabilă a efectelor asupra mediului să solicite deschiderea procedurii de regularizare. Dacă i se admite această cerere, operatorul trebuie să furnizeze, conform articolului 177 D alineatul (7) litera (b) din partea XA a PDAA, o declarație corectoare privind efectele asupra mediului.

84 Nu este mai puțin adevărat că, la data de referință pentru a aprecia existența unei neîndepliniri a obligațiilor în temeiul articolului 260 alineatul (2) TFUE, și anume data expirării termenului stabilit în scrisoarea de punere în întârziere emisă în temeiul acestei dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2012, Comisia/Spania, C-610/10, EU:C:2012:781, punctul 67), mai exact, în conformitate cu scrisoarea de punere în întârziere din 22 martie 2010 menționată la punctul 26 din

prezenta hotărâre, la sfârșitul lunii mai 2010, Irlanda s-a abținut să efectueze o nouă evaluare a efectelor parcului eolian asupra mediului în cadrul regularizării autorizațiilor în cauză și a încălcat astfel autoritatea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul acesteia.

85 Irlanda a susținut totuși în ședință că, în ceea ce privește autorizațiile acordate pentru construcția parcului eolian, ea nu ar fi în definitiv în măsură să aplice procedura de regularizare din oficiu. Astfel, după ce au început această procedură în aplicarea articolului 177 B din partea XA a PDAA, autoritățile comunale competente în această privință ar fi încheiat această procedură. Deși aceste autorități sunt o emanație a statului, ele ar fi independente și nu ar fi supuse controlului guvernului irlandez.

86 De asemenea, Irlanda susține că nu l-ar putea constrânge pe operatorul parcului eolian să solicite o autorizație de substituire în aplicarea articolului 177 C din partea XA a PDAA. Cu siguranță, acest operator ar fi o filială deținută în proporție de 100 % de o entitate cu capital mixt în care 90 % din acțiuni sunt deținute de Irlanda. Totuși, acesta ar fi independent în ceea ce privește gestionarea cotidiană a activităților sale.

87 Irlanda susține de asemenea că principiile securității juridice și protecției încrederii legitime se opun retragerii unei decizii administrative, cum ar fi autorizațiile în discuție în prezenta cauză, care, din cauza expirării termenului de introducere a unei căi de atac, nu mai poate face obiectul unei acțiuni directe și care, în consecință, a devenit definitivă.

88 Totuși, aceste argumente ale Irlandei trebuie să fie respinse.

89 Mai întâi, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe consacrate, un stat membru nu poate invoca dispoziții, practici sau situații din ordinea sa juridică internă pentru a justifica nerespectarea obligațiilor care rezultă din dreptul Uniunii (Hotărârea din 2 decembrie 2014, Comisia/Grecia, C-378/13, EU:C:2014:2405, punctul 29, și Hotărârea din 24 ianuarie 2018, Comisia/Italia, C-433/15, EU:C:2018:31, punctul 56, precum și jurisprudența citată). În consecință, Irlanda, pentru a justifica neexecutarea obligațiilor care decurg din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), nu se poate prevala de dispoziții naționale care limitează posibilitățile de declanșare a unei proceduri de regularizare, precum articolul 177 B și articolul 177 C din partea XA a PDAA, pe care le-a introdus în legislația sa națională tocmai pentru a asigura executarea acestei hotărâri.

90 În orice caz, în ceea ce privește pretinsa imposibilitate a acestui stat membru de a obliga autoritățile comunale competente să înceapă procedura de regularizare prevăzută de legislația irlandeză, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței citate la punctul 75 din prezenta hotărâre, fiecare organ al statului membru menționat și în special aceste autorități comunale sunt obligate să adopte, în cadrul competențelor lor, toate măsurile necesare în scopul de a remedia omisiunea unei evaluări a impactului asupra mediului al parcului eolian.

91 În continuare, în ceea ce privește inacțiunea operatorului parcului eolian și chiar refuzul său de a începe procedura de regularizare în aplicarea articolului 177 C din partea XA a PDAA, este suficient să se facă trimitere, *mutatis mutandis*, la considerațiile expuse la punctul 89 din prezenta hotărâre, din moment ce acest operator este controlat de Irlanda. Astfel, operatorul menționat trebuie să fie considerat ca fiind o emanație a acestui stat membru, căreia i se impun obligațiile care decurg din directivele Uniunii Europene, după cum a susținut în mod întemeiat Comisia (Hotărârea din 14 iunie 2007, Medipac-Kazantzidis, C-6/05, EU:C:2007:337, punctul 43 și jurisprudența citată).

92 În ceea ce privește argumentul Irlandei întemeiat pe faptul că principiile securității juridice și protecției încrederii legitime s-ar opune retragerii autorizațiilor acordate ilegal operatorului parcului eolian, trebuie amintit, pe de o parte, că procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor are la bază constatarea obiectivă a nerespectării de către un stat membru a obligațiilor pe care i le impun tratatul sau un act de drept derivat și, pe de altă parte, că, deși retragerea unui act ilegal trebuie să se producă

într-un termen rezonabil și trebuie să se țină cont de măsura în care persoana interesată a putut eventual să se bazeze pe legalitatea acestui act, totuși o astfel de retragere este, în principiu, permisă (Hotărârea din 4 mai 2006, Comisia/Regatul Unit, C-508/03, EU:C:2006:287, punctele 67 și 68).

93 Irlanda nu poate invoca, prin urmare, nici securitatea juridică și nici încrederea legitimă în drepturile dobândite ale operatorului vizat pentru a se opune consecințelor care decurg din constatarea obiectivă a nerespectării de către acesta a obligațiilor pe care i le impune Directiva 85/337 în materie de evaluare a efectelor anumitor proiecte asupra mediului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 mai 2006, Comisia/Regatul Unit, C-508/03, EU:C:2006:287, punctul 69).

94 În orice caz, Irlanda se limitează să afirme că, după expirarea termenului de două luni sau, respectiv, de opt săptămâni stabilit de PDAA, autorizațiile în cauză nu mai puteau face obiectul unei acțiuni directe și nu puteau fi repuse în discuție de autoritățile naționale.

95 Or, prin această argumentație, Irlanda încalcă totuși jurisprudența Curții amintită la punctul 80 din prezenta hotărâre, potrivit căreia proiectele a căror autorizare nu mai este supusă unei acțiuni directe, ca urmare a expirării termenului de introducere a acțiunii prevăzut de legislația națională, nu pot fi pur și simplu considerate autorizate în mod legal în raport cu obligația de evaluare a efectelor asupra mediului.

96 Trebuie să se mai arate că, deși, cu siguranță, nu este exclus ca o evaluare efectuată după implementarea și punerea în funcțiune a instalației vizate, pentru remedierea omisiunii de a-i fi evaluat efectele asupra mediului înainte de eliberarea autorizațiilor, să poată conduce fie la retragerea, fie la modificarea lor, această constatare nu aduce atingere eventualei posibilități a unui operator economic, care a acționat în conformitate cu reglementarea unui stat membru care s-a dovedit contrară dreptului Uniunii, de a adresa acestui stat, în aplicarea reglementării naționale, o cerere de reparare a prejudiciului suferit ca urmare a acțiunilor și a omisiunilor statului menționat.

97 Având în vedere cele de mai sus, este necesar să se constate că, prin faptul că nu a luat toate măsurile pe care le presupune executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său, Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 260 alineatul (1) TFUE.

Cu privire la sancțiunile pecuniare

Argumentele părților

98 Estimând că Irlanda încă nu s-a conformat Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Comisia solicită obligarea acestui stat la plata unei sume forfetare de 1 343,20 euro, înmulțită cu numărul de zile care au trecut între data acestei hotărâri și fie data executării acestei hotărâri de către Irlanda, fie data pronunțării hotărârii în prezenta cauză, dacă această ultimă dată este anterioară datei executării Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), având în vedere că suma forfetară minimă ar trebui să fie de 1 685 000 de euro.

99 Ea solicită de asemenea obligarea Irlandei la plata unei penalități cu titlu cominatoriu de 12 264 de euro pe zi, începând de la data pronunțării hotărârii în prezenta cauză și până la data executării de către Irlanda a Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

100 Făcând trimitere la Comunicarea SEC(2005) 1658 din 12 decembrie 2005, intitulată „Punerea în aplicare a articolului [260 TFUE]”, astfel cum a fost actualizată prin Comunicarea din 15 decembrie 2017, intitulată „Actualizarea datelor utilizate pentru calcularea sumei forfetare și a penalităților cu titlu cominatoriu pe care Comisia urmează să le propună [Curții] în cadrul procedurii de constatare a

neîndeplinirii obligațiilor” (JO 2017, C 431, p. 3), Comisia propune ca valoarea penalității cu titlu cominatoriu pe zi să se determine prin înmulțirea unei valori forfetare standard de 700 de euro cu un coeficient de gravitate de 2 pe o scară de la 1 la 20, precum și cu un coeficient de durată de 3, și anume coeficientul maxim. Rezultatul obținut ar fi înmulțit cu un factor „n”, fixat la 2,92 pentru Irlanda. În ceea ce privește calculul sumei forfetare, valoarea forfetară ar fi fixată la 230 de euro pe zi și ar trebui să fie înmulțită cu coeficientul de gravitate de 2 și cu factorul „n” fixat la 2,92. Totalul obținut ar fi înmulțit cu numărul de zile în care a persistat neîndeplinirea obligațiilor.

101 În ceea ce privește gravitatea neîndeplinirii obligațiilor, Comisia estimează că trebuie să se țină seama de obiectivele unei evaluări a impactului asupra mediului astfel cum este prevăzută de Directiva 85/337, de situația de fapt stabilită de Curte la punctele 102 și 104 din Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), precum și de alunecarea de teren, legată de construcția parcului eolian, care a provocat prejudicii substanțiale mediului.

102 Pe de altă parte, Comisia consideră că reiese din cauzele care au ajuns în fața Curții că Irlanda a încălcat deja în mai multe rânduri Directiva 85/337. Deși acest stat membru a procedat între timp la transpunerea acestei directive, totuși, potrivit Comisiei, nu a realizat niciun progres de natură a remedia neîndeplinirea obligațiilor în cauză, care durează de o perioadă deosebit de lungă.

103 În ceea ce privește durata încălcării, Comisia subliniază că adoptarea măsurilor de regularizare intră exclusiv în răspunderea Irlandei și nu depinde de opinia Comisiei. Irlanda ar fi trebuit să adopte astfel de măsuri în cele mai scurte termene posibile.

104 Irlanda consideră că, în prezenta cauză, s-a conformat deja Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), din moment ce a adoptat măsurile care intră în sfera controlului său, întocmind un „document conceptual” care prevede o evaluare a efectelor parcului eolian asupra mediului, efectuată de operatorul acestui parc.

105 Faptul că a fost necesar un anumit interval de timp pentru elaborarea acestui document nu ar constitui o neîndeplinire a obligațiilor, din moment ce contactele cu Comisia ar fi fost indispensabile pentru a determina conținutul documentului menționat.

106 Pe de altă parte, cererea introductivă a Comisiei nu ar identifica măsurile a căror adoptare se solicită pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său. Or, fixarea unei penalități cu titlu cominatoriu ar avea ca obiectiv tocmai executarea acestei hotărâri.

107 În orice caz, circumstanțele prezentei cauze s-ar distinge, pentru motivul amintit la punctul 53 din prezenta hotărâre, de cele aflate la originea Hotărârii din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții (C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589), precum și a Hotărârii din 28 februarie 2018, Comune di Castelbellino (C-117/17, EU:C:2018:129). În cazul în care Curtea ar estima totuși că aceste hotărâri susțin argumentația Comisiei, ele ar marca o ruptură față de jurisprudența în materie. Prin urmare, nu ar trebui să fie impusă nicio sancțiune din cauza unei eventuale încălcări comise în perioada anterioară lunii iulie 2017.

108 Irlanda amintește, în plus, că comunicările Comisiei nu sunt obligatorii pentru Curte și că aceasta trebuie să fixeze o sancțiune adecvată și proporțională. Prezenta cauză ar fi unică și anormală, aspect de care Curtea ar trebui să țină seama atunci când determină cuantumul sancțiunilor pecuniare.

109 În ceea ce privește gravitatea încălcării, Irlanda consideră că ar trebui să se aplice coeficientul minim, având în vedere în special transpunerea completă a Directivei 85/337, buna-credință a Irlandei și dificultățile factuale și juridice ale prezentei cauze. De asemenea, ar trebui să se țină seama de progresul realizat de Irlanda în ceea ce privește executarea obligațiilor sale și de faptul că nu s-ar fi dovedit că alunecarea de teren de la Derrybrien ar fi legată de construcția parcului eolian. În plus,

Irlanda ar fi cooperat cu Comisia în mod constructiv și s-ar fi arătat determinată să rezolve problemele în cauză. Termenul cuprins între luna decembrie 2016 și luna octombrie 2017 s-ar datora unei simple neînțelegeri între Irlanda și Comisie și nu ar dovedi o lipsă de cooperare.

110 Având în vedere particularitățile prezentei cauze și dificultățile de punere în aplicare a unui mecanism de regularizare conform cu principiile securității juridice și protecției încrederii legitime, aplicarea unui coeficient de durată nu ar fi nici ea oportună.

Aprecierea Curții

111 Cu titlu introductiv, este necesar să se amintească că revine Curții, în fiecare cauză și în funcție de împrejurările speței cu care este sesizată și de nivelul de persuasiune și de disuasiune care îi pare a fi necesar, competența să adopte sancțiunile pecuniare corespunzătoare, în special pentru a preveni repetarea unor încălcări analoge ale dreptului Uniunii (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 107 și jurisprudența citată).

Cu privire la suma forfetară

112 Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că Curtea este competentă, în exercitarea puterii sale de apreciere care îi este conferită în domeniul avut în vedere, să impună, cumulativ, o penalitate cu titlu cominatoriu și o sumă forfetară (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 153).

113 Obligarea la plata unei sume forfetare și stabilirea cuantumului eventual al acestei sume trebuie, în fiecare cauză, să depindă de ansamblul elementelor pertinente care se raportează atât la caracteristicile neîndeplinirii constatate a obligațiilor, cât și la atitudinea proprie a statului membru vizat de procedura inițiată în temeiul articolului 260 TFUE. În această privință, dispoziția respectivă învestește Curtea cu o largă putere de apreciere în scopul de a decide dacă trebuie sau nu trebuie aplicată o astfel de sancțiune și de a stabili, dacă este cazul, cuantumul acesteia (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 154).

114 În plus, revine Curții, în exercitarea puterii sale de apreciere, obligația de a stabili cuantumul acestei sume forfetare astfel încât aceasta să fie, pe de o parte, adaptată împrejurărilor și, pe de altă parte, proporțională cu încălcarea săvârșită. Printre factorii pertinenți în această privință se numără în special elemente cum ar fi gravitatea încălcării constatate, perioada în care aceasta a persistat după pronunțarea hotărârii prin care a fost constatată, precum și capacitatea de plată a statului membru în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 decembrie 2014, Comisia/Italia, C-196/13, EU:C:2014:2407, punctele 117 și 118, precum și Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctele 156, 157 și 158).

115 În primul rând, în ceea ce privește gravitatea încălcării, trebuie amintit că obiectivul de protecție a mediului constituie unul dintre obiectivele esențiale ale Uniunii și are un caracter atât transversal, cât și fundamental (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2012, Inter-Environnement Wallonie și Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, punctul 57, precum și jurisprudența citată).

116 Evaluarea impactului asupra mediului, astfel cum este prevăzută de Directiva 85/337, este unul dintre mecanismele fundamentale de protecție a mediului în măsura în care permite, după cum s-a amintit la punctul 73 din prezenta hotărâre, să se prevină apariția poluării sau a fenomenelor nocive de la bun început, mai degrabă decât să se încerce ulterior a se neutraliza efectele acestora.

117 Conform jurisprudenței amintite la punctul 75 din prezenta hotărâre, în cazul încălcării obligației de evaluare a impactului asupra mediului, dreptul Uniunii impune statelor membre să elimine cel puțin consecințele ilicite care decurg din aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iulie 2017, Comune di Corridonia și alții, C-196/16 și C-197/16, EU:C:2017:589, punctul 35).

118 Astfel cum decurge din cuprinsul punctelor 23-36 din prezenta hotărâre, de la constatarea neîndeplinirii obligațiilor în Hotărârea din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), constând în încălcarea obligației de a efectua o evaluare a impactului asupra mediului înainte de autorizarea și construcția parcului eolian, au trecut mai mult de 11 ani fără ca Irlanda să fi adoptat măsurile necesare pentru a se conforma acestei hotărâri, în ceea ce privește a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul său.

119 Desigur, Irlanda, în luna iulie 2010, a adoptat PDAA, a cărui parte XA prevede o procedură de regularizare a proiectelor autorizate cu încălcarea obligației de evaluare a impactului asupra mediului. Totuși, cu puțin peste doi ani mai târziu, acest stat membru a informat Comisia că nu urma să aplice procedura de regularizare, deși, din luna aprilie 2009, afirma contrariul. În schimb, Irlanda propunea punerea în aplicare a unei evaluări neoficiale, care nu avea niciun temei legal. Prin scrisoarea din 29 martie 2019, așadar cu două zile înainte de ședința în fața Curții în prezenta cauză, Irlanda și-a schimbat din nou poziția și susține în prezent că operatorul parcului eolian va solicita aplicarea procedurii de regularizare prevăzute în partea XA din PDAA. În ședință, Irlanda s-a aflat însă în imposibilitatea de a indica dacă va fi inițiată această procedură de către autoritățile competente din oficiu, în aplicarea articolului 177 B din partea XA a PDAA, sau la cererea operatorului menționat, în aplicarea articolului 177 C din partea XA a PDAA. Cu atât mai mult, ea nu a fost în măsură să indice data începerii acestei proceduri. Până în prezent, Curtea nu a primit nicio informație în această privință.

120 Trebuie constatat că, în aceste condiții, comportamentul Irlandei demonstrează că acest stat membru nu a acționat în conformitate cu obligația sa de cooperare loială pentru a pune capăt neîndeplinirii constatate la a doua liniuță a punctului 1 din dispozitivul Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), ceea ce constituie o circumstanță agravantă.

121 În măsura în care executarea acestei hotărâri nu a avut loc încă, Curtea nu poate, prin urmare, decât să constate durata deosebit de semnificativă a unei încălcări care, având în vedere obiectivul de protecție a mediului urmărit prin Directiva 85/337, prezintă o anumită gravitate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 februarie 2018, Comisia/Grecia, C-328/16, EU:C:2018:98, punctul 94).

122 În ceea ce privește, în al doilea rând, durata încălcării, trebuie amintit că aceasta trebuie să fie evaluată luând în considerare momentul în care Curtea apreciază faptele, iar nu cel în care aceasta este sesizată de Comisie. Or, în speță, durata încălcării, mai precis peste unsprezece ani începând de la data pronunțării Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), este semnificativă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 februarie 2018, Comisia/Grecia, C-328/16, EU:C:2018:98, punctul 99).

123 Astfel, deși articolul 260 alineatul (1) TFUE nu precizează termenul în care trebuie executată o hotărâre, interesul aplicării imediate și uniforme a dreptului Uniunii impune, potrivit unei jurisprudențe constante, ca această executare să fie începută imediat și să se realizeze în cel mai scurt termen posibil (Hotărârea din 22 februarie 2018, Comisia/Grecia, C-328/16, EU:C:2018:98, punctul 100).

124 În al treilea rând, în ceea ce privește capacitatea de plată a statului membru în cauză, reiese din jurisprudența Curții că trebuie să se țină seama de evoluția recentă a produsului intern brut (PIB) al acestui stat membru, astfel cum se prezintă ea la data examinării faptelor de către Curte (Hotărârea din 22 februarie 2018, Comisia/Grecia, C-328/16, EU:C:2018:98, punctul 101).

125 Ținând seama de ansamblul circumstanțelor din prezenta cauză, trebuie să se constate că prevenirea efectivă a repetării viitoare a unor încălcări analoge ale dreptului Uniunii este de natură să impună aplicarea unei sume forfetare al cărei cuantum trebuie să fie fixat la 5 000 000 de euro.

126 În consecință, Irlanda trebuie să fie obligată la plata către Comisie a unei sume forfetare de 5 000 000 de euro.

Cu privire la penalitățile cu titlu cominatoriu

127 Potrivit unei jurisprudențe constante, impunerea unei penalități cu titlu cominatoriu nu se justifică, în principiu, decât în măsura în care neîndeplinirea unor obligații care rezultă din neexecutarea unei hotărâri anterioare continuă până la examinarea faptelor de către Curte (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 108 și jurisprudența citată).

128 În speță, este cert că, după cum s-a arătat în special la punctele 118 și 119 din prezenta hotărâre, Irlanda încă nu a efectuat o evaluare a efectelor parcului eolian asupra mediului în cadrul unei proceduri de regularizare a autorizațiilor în cauză, acordate cu încălcarea obligației de evaluare prealabilă a impactului asupra mediului, prevăzută de Directiva 85/337. La data examinării situației de fapt de către Curte, aceasta nu dispune de nicio informație care să dovedească o eventuală schimbare a situației menționate.

129 Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se constate că neîndeplinirea obligațiilor imputată Irlandei persistă la momentul examinării de către Curte a faptelor din speță.

130 În aceste condiții, obligarea Irlandei plata unei penalități cu titlu cominatoriu constituie un mijloc financiar adecvat în scopul determinării acestui stat membru să ia măsurile necesare pentru a înceta neîndeplinirea obligațiilor constatată și pentru a asigura executarea completă a Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

131 În ceea ce privește calculul cuantumului penalității cu titlu cominatoriu, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că aceasta trebuie să fie stabilită în funcție de gradul de persuasiune necesar pentru ca statul membru care nu și-a îndeplinit obligația de a executa o hotărâre prin care se constată neîndeplinirea obligațiilor să își modifice comportamentul și să pună capăt încălcării incriminate. Revine Curții, în exercitarea puterii sale de apreciere în materie, sarcina de a stabili penalitatea cu titlu cominatoriu astfel încât să fie, pe de o parte, adaptată împrejurărilor și, pe de altă parte, proporțională cu neîndeplinirea obligațiilor constatată, precum și cu capacitatea de plată a statului membru în cauză (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctele 117 și 118).

132 Propunerile Comisiei privind cuantumul penalității cu titlu cominatoriu nu pot fi obligatorii pentru Curte și nu constituie decât o bază de referință utilă. Curtea trebuie să rămână liberă să stabilească penalitatea cu titlu cominatoriu impusă în cuantumul și sub forma pe care le consideră adecvate pentru a stimula statul membru vizat să pună capăt neexecutării obligațiilor care îi revin potrivit dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 119).

133 În scopul stabilirii cuantumului penalității cu titlu cominatoriu, criteriile de bază care trebuie luate în considerare pentru a asigura natura coercitivă a acesteia din urmă, în vederea unei aplicări uniforme și efective a dreptului Uniunii, sunt, în principiu, gravitatea încălcării, durata acesteia și capacitatea de plată a statului membru în cauză. La aplicarea acestor criterii trebuie să se țină seama în special de consecințele neexecutării asupra intereselor private și publice, precum și de urgența care există în legătură cu necesitatea ca statul membru respectiv să se conformeze obligațiilor sale (Hotărârea din 14 noiembrie 2018, Comisia/Grecia, C-93/17, EU:C:2018:903, punctul 120).

134 În prezenta cauză, având în vedere ansamblul elementelor juridice și factuale care au condus la constatarea neîndeplinirii obligațiilor, precum și considerațiile care figurează la punctele 115-124 din prezenta hotărâre, Curtea consideră adecvată impunerea unei penalități cu titlu cominatoriu în cuantum de 15 000 euro pe zi.

135 Prin urmare, Irlanda trebuie să fie obligată la plata către Comisie a unei penalități cu titlu cominatoriu în cuantum de 15 000 de euro pe zi de întârziere în aplicarea măsurilor necesare pentru a se conforma Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), începând de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la executarea completă a primei hotărâri.

Cu privire la cheltuielile de judecată

136 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Irlandei la plata cheltuielilor de judecată, iar Irlanda a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Prin neadoptarea tuturor măsurilor necesare pentru executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380), Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 260 alineatul (1) TFUE.

2) Obligă Irlanda la plata către Comisia Europeană a unei sume forfetare în cuantum de 5 000 000 de euro.

3) Obligă Irlanda la plata către Comisia Europeană a unei penalități cu titlu cominatoriu în cuantum de 15 000 de euro pe zi începând de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la executarea Hotărârii din 3 iulie 2008, Comisia/Irlanda (C-215/06, EU:C:2008:380).

4) Obligă Irlanda la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături